

Blok 9

Informeren Kamer, integriteit, cultuur

Inhoudsopgave

A. Informeren Kamer

B. Klokkenluider

C. Cultuur

D. Stellingen in de pers

Informeren Kamer – Hoofdboodschap

- Signalen 2011 & 2013: Signalen van de GGD over deze gastouders dateren uit 2011 i.p.v. uit 2013. Later bleek dat ook in 2013 een e-mail van de GGD is gevonden met signalen over betrokken gastouders.
- Signaal melden aan GOB: De GGD-signalen zijn mondeling aan het gastouderbureau bekend zijn gemaakt. Het GOB ontkent dit.
- Integriteit & cultuur: Geen individuele casuïstiek: wel in algemene zin belang om vertrouwelijk om te gaan met gegevens, maar ook aandacht voor open cultuur (4^e pijler Beheerst Vernieuwen).

A. Informeren Kamer_

Datum signalen GGD 2011/2013

- In de brief van 18 september 2018 en in het debat van 21 maart jl. is de bewering opgenomen dat een regionale GGD begin 2013 een inspectie-actie heeft uitgevoerd bij gastouders van een gastouderbureau in Eindhoven.
- In de brief van 11 juni jl. is opgenomen dat – in tegenstelling tot de eerdere correspondentie met de Kamer – signalen van de GGD over deze gastouders dateren uit 2011 in plaats van uit 2013.
- In de brief van 28 juni jl. is opgenomen dat inmiddels – na het voortzetten van een exercitie om nadere informatie uit Toeslagen naar boven te halen – blijkt dat er ook in 2013 een email van de GGD is met signalen over betrokken gastouders.
- Deze email is, samen met het GGD-bevindingenverslag en de twee e-mails uit 2011, mede aanleiding geweest voor het starten van de CAF 11-zaak. Het CAF-team van destijds heeft verklaard dat ook de email uit 2013 reden was om het CAF-11 onderzoek te starten.
- Het CAF team heeft dus in 2011 en in 2013 signalen van de GGD gekregen over betrokken gastouders en in 2011 over het betrokken gastouderbureau (ongedateerd en niet ondertekend document). Dit alles is een illustratie van de

gebrekkige informatiehuishouding bij CAF/Toeslagen in die periode en de moeite die het anno nu kost om informatie boven tafel te krijgen.

- Conclusie: De facto is de Kamer over het jaartal 2013 onbewust juist geïnformeerd nu blijkt dat er in dat jaar ook een signaal was van de GGD. Met de brief van 11 juni jl. is reeds naar de Kamer rechtgezet dat er ook signalen waren in 2011.

Excuses gastouderbureau en advocate PM: excusesmail aan

?

- In de brief van 14 mei 2018 in reactie op een brief van de NO en in het debat van 21 maart is opgemerkt dat er excuses zijn aangeboden aan oa. het GOB.
- Op 8 mei 2017 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de houder van het GOB, de advocaat die een groot aantal ouders vertegenwoordigde en 4 medewerkers van Toeslagen. In dit gesprek is een aantal lopende dossiers inhoudelijk besproken. Uit het gespreksverslag van Toeslagen blijkt dat door Toeslagen is erkend richting het GOB dat er dingen verkeerd zijn gegaan en dat er begrip is getoond voor de gevolgen die ook het GOB heeft ondervonden.
- Schriftelijke excuses zijn niet gemaakt. Vanwege de civiele procedure die loopt met het GOB is dit ook niet het

moment om eventuele excuses aan te bieden.

GGD signalen bekend gemaakt aan Gastouderbureau

- In het schriftelijk overleg van 15 mei 2018 over de brief over het rapport Nationale ombudsman 'Geen powerplay maar fair play' is geantwoord dat de GGD-signalen aan het gastouderbureau bekend zijn gemaakt. Het GOB ontkent dit.
- Op 2 juni 2014 zijn bij een bedrijfsbezoek aan het GOB, waarin deze signalen naar verluid mondeling zijn besproken. Hiervan is geen verslag.

B. Klokkenluider

Q. Kunt u garanderen dat er geen disciplinaire maatregelen worden getroffen tegen deze of andere klokkenluiders in deze zaak.

A.

- Ik kan niet ingaan op individuele gevallen.
- Wel wil ik ook op deze plaats ingaan op de ruimte voor medewerkers van de Belastingdienst om misstanden aan de kaak te stellen.
- Ik vind sociale veiligheid in de Belastingdienst van groot belang. Ik wil binnen de Belastingdienst een open en veilig klimaat te creëren waar medewerkers zich veilig voelen en dilemma's besproken kunnen worden. Het is cruciaal dat iedere ambtenaar dit kan doen zonder daarbij op enigerlei wijze te worden benadeeld.
- Het is evenwel ook van belang dat vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven bij de dienst veilig zijn en er zorgvuldig wordt omgegaan met interne informatie. Mede met dit doel heeft iedere ambtenaar een geheimhoudingsplicht.
- Bij de behandeling van casuïstiek worden kaders in de regelgeving gerespecteerd en de specifieke omstandigheden van het geval zorgvuldig gewogen.
- Er wordt daarbij – zeker in specifieke situaties als deze – rekening gehouden met alle omstandigheden.

Q. Gaat u de verantwoordelijken binnen de Belastingdienst aanpakken voor de fouten die zijn gemaakt in de CAF 11 zaak?

A.

- In de zogenaamde CAF 11 zaak is er op veel momenten in de afgelopen jaren veel niet goed gegaan en dat betreurt ik. Uiteindelijk is er maar één iemand die politieke verantwoordelijkheid draagt voor de gang van zaken en dat ben ik.
- De Belastingdienst is een organisatie die wil leren van zijn fouten. De ambtelijke leiding van de dienst zal zeker lering trekken uit dit dossier en in het kader van de 4e pijler 'Cultuur' uitgebreid de gesprekken voeren in de dienst.

Q. Eerder gaf u aan dat de vorige nog werkzaam is bij de Belastingdienst? Wat doet deze persoon nu? Heeft deze persoon als verantwoordelijk een sanctie gehad?

A.

- Uw Kamer is niet de plaats om de loopbaan van een individuele ambtenaar van de Belastingdienst te bespreken.
- Uiteindelijk doet het er ook niet toe waar medewerkers toen of nu werkzaam zijn. Er is maar één iemand die politieke verantwoordelijkheid draagt voor de gang van zaken en dat ben ik.
- [In het debat met uw Kamer zal ik altijd grote terughoudendheid betrachten als het gaat om het functioneren van individuele ambtenaren.]

C. Cultuur

Aankondiging pijler vier Beheerst Vernieuwen: Cultuur!

- De afgelopen jaren heeft noodzakelijkerwijs de nadruk gelegen op het creëren van structuur en sturing bij de Belastingdienst met daarbij de focus op de drie pijlers personeel, ICT en sturing.
 - Bij personeel zetten we stappen met een sterk verbeterde werving.
 - Ten aanzien van ICT is meer inzicht ontstaan in de vraag- en aanbodkant door het portfolioproces.
 - Bij sturing zetten we eerste stappen op het gebied van managementinformatie en is met de implementatie van de topstructuur ook een belangrijke stap gezet.
- In mijn brief Beheerst Vernieuwen van 26 april 2018 heb ik al benoemd dat naast het creëren van structuur bij de Belastingdienst, ook een cultuurverandering nodig is. Kernbegrippen als openheid, veiligheid en betrokkenheid moeten onderdeel uit maken van het gesprek tussen leidinggevende en medewerker. In dat kader is binnen de Belastingdienst al een traject gestart onder de noemer 'De Belastingdienst dat zijn wij'.
- Ik ben echter tot de conclusie gekomen dat om de Belastingdienst te vernieuwen naar een organisatie van nu en van de toekomst, een evenredig grote inspanning nodig is om naast de structuur ook het gedrag en handelen van iedereen bij de Belastingdienst te veranderen.
- Daarom wil ik uw Kamer het voorstel doen om 'Cultuur' tot vierde pijler van beheerst vernieuwen te maken, naast Personeel, ICT en Sturing.

- Hiermee beoog ik binnen de Belastingdienst een open en veilig klimaat te creëren waar medewerkers zich in hun kracht gesteld voelen en fouten maken mag. Waar van fouten ook wordt geleerd, dilemma's worden besproken en moreel leiderschap en rechtstatelijk handelen de mores zijn.
- Kern van de pijler cultuur zo stel ik mij voor wordt een stevig en niet vrijblijvend programma gericht op alle medewerkers van de Belastingdienst. Daar is stevige input en gerichte kennis en expertise van buiten de Belastingdienst voor nodig.

D. Stellingen in de pers

Q. Wordt er etnisch geprofileerd bij Toeslagen? (maandag 20 mei / Trouw en RTL)

A.

- Gang van zaken is uitgelegd bij Kamerbrief van 11 juni.
- Tweede nationaliteit werd aangeleverd via Basisregistratie Personen.
- We hebben historische gegevens nog in de systemen, dat gaan we veranderen. Voor het einde van het jaar zijn die historische gegevens geschoond.
- Geen selectie op nationaliteit bij CAF-11, wel selecties.
- Binnen 302 ouders waren er 57 met alleen de Nederlandse nationaliteit.

**Q. Zijn er signalen verzonden om de CAF-zaak te starten?
(woensdag 29 mei / Trouw en RTL)**

A.

- Nee.
- Gang van zaken is uitgelegd bij Kamerbrief 11 juni.
- In correspondentie met Kamer heb ik eerder gezegd: signalen uit 2013.
- Dat klopt niet en blijkt 2011 te zijn: twee e-mails en een bevindingenoverzicht over gastouders
- Later door de GGD ook positieve (openbare) rapporten. Voor CAF 11 waren deze verschillende signalen de reden om onderzoek te starten.
- [recent bleek overigens ook een signaal uit 2013]
- Informatiebeheer bij Toeslagen was onvoldoende.

Q. Is er valsheid in geschrifte gepleegd? (woensdag 29 mei en maandag 1 juli/ Trouw en RTL)

A.

- Wat betreft valsheid in geschrifte: dit wijst op vervalsen van documenten, daar heb ik geen aanwijzingen voor.
- Een verkeerd datum/jaartal, bijv. in een document boven in een koptekst, wijst eerder op een vergissing.
- Bij doorvragen: mocht u doelen op de signalen uit 2011 en 2013: in de brief van 28 juni jl. is opgenomen dat inmiddels – na het voortzetten van een exercitie om nadere informatie uit Toeslagen naar boven te halen - blijkt dat er ook in 2013 een email van de GGD is met signalen over betrokken gastouders.

Toelichting: het gaat om twee documenten

- Casusbeschrijving is niet uit 2012, maar uit 2013 (blijkt ook uit documenteigenschappen)
- De datum van het GGD-signaal is 2011 in plaats van 2013.
- Deze beide fouten zaten ook in de 0.1 en 0.2 versies van het stuk.

Q. Hoe kan het dat u steeds de Kamer verkeerd informeert? (29 mei e.v., Trouw en RTL)

- Ik informeer uw Kamer altijd naar beste eer en geweten.
- Als er nieuwe relevante informatie komt, informeer ik u daarover.
- Helaas is er wel sprake van slechte informatiehuishouding.
- Dit heb ik al eerder aangegeven, bijvoorbeeld 11 oktober en 11 juni.

**Q. Heeft u nu excuses aangeboden aan het gastbureau
(RTL, 4 juni, 25 juni)**

A.

- Voor zover er excuses zijn gemaakt is dat impliciet en mondeling in een algemene context gebeurd.
- De zaak is nog onder de rechter en ik doe verder geen uitspraken over nog lopende zaken.

Q. De Belastingdienst wist toch al jaren dat er geen bewijs was voor fraude bij gastouderbureau? (4 juni, RTL)

A.

- Het onderzoek van CAF was gebaseerd op signalen, o.a. uit 2011.
- Hierbij is er geconstateerd dat de bevindingen in 2014 vragen oproepen, maar dat dit onvoldoende was om een fraudezaak tegen het gastouderbureau te starten.
- Er waren wel onregelmatigheden in de dossiers van vraagouders geconstateerd, en dus is de zaak overgedragen naar de reguliere toezichtsbehandeling.
- Hier is vervolgens besloten de hele populatie van vraagouders van de bij het betreffende gastouderbureau aangesloten gastouders te controleren.
- In 2015 is besloten geen strafrechtelijke onderzoek te starten naar het gastouderbureau.

Q. Belastingdienst wist al jaren dat er geen bewijs was voor fraude bij vraagouders (4 juni, RTL)

A.

- Na overdracht van CAF aan reguliere toezichtsbehandeling is er veel fout gegaan.
- Hier werd gekeken naar oneigenlijk gebruik van toeslagen.
- Het stopzetten van de kinderopvangtoeslag van deze groep ouders had niet gemogen. Dat was fout.
- Er was hier sprake van tunnelvisie vanuit Toeslagen, en die is (veel te) lang gebleven.
- [evt] Dit blijkt ook uit de informatie die ik mijn brieven geobjectiveerd heb weergegeven uit de documenten van destijds.

Q. Belastingdienst wist al jaren dat er geen bewijs was voor fraude bij gastouders.

A.

- Toeslagen heeft in 2015 vastgesteld dat er onvoldoende onderbouwing was voor een strafzaak tegen het betrokken gastouderbureau.
- Er is naar aanleiding van de actualiteitsbezoeken geen bewijs van fraude of misbruik vastgesteld bij een van de zestien bezochte gastouders.
- De bevindingen bij de zestien bezochte gastouders gaven wel aanleiding tot onderzoek naar het recht op kinderopvangtoeslag van de vraagouders.

Q. Is de advocaat nu tegengewerkt en uitgesloten van de gesprekken met de ouders? (maandag 10 juni 2019, Trouw en RTL)

- Hier is geen spraken van.
- Ouders mogen altijd vertegenwoordiging meenemen.
- Uitnodiging was wel naar de ouders gegaan, want met hen ging de directeur Toeslagen in gesprek.
- Maar advocaat was ook welkom bij de oudergesprekken en was ook aanwezig bij mijn gesprek met de ouders.
- [N.B. ook persoonlijk met haar gesproken.]

Q. Geniepig vaststellingsovereenkomsten om ouders af te kopen (maandag 10 juni 2019, Trouw en RTL)

A.

- Hier is geen sprake van.
- De ouders zijn uitgenodigd voor een gesprek met mij tijdens oudergesprekken met medewerkers en de directeur Toeslagen.